

Vergaderjaar 2024–2025

27 625

Waterbeleid

Nr. 699

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 februari 2025

In de brief voor het Wetgevingsoverleg (WGO) Water van 18 november 2024 (Kamerstuk 36 600 J. nr. 24) is toegezegd terug te komen op de budgettaire spanning die bestaat voor het Uitvoeringsprogramma Kaderrichtlijn Water (KRW) van Rijkswaterstaat (RWS)¹. Daarbij is reeds aangegeven dat de te verwachten kosten voor het Uitvoeringsprogramma boven het beschikbare budget (artikel 7 «investeren in waterkwaliteit») liggen². Met deze brief wordt uw Kamer nader geïnformeerd over de spanning op het programma, de aanpak en de consequenties.

Het belang van de doelen uit de KRW is onverminderd urgent. Sinds de start van het Uitvoeringsprogramma zijn er al 421 KRW-maatregelen in en rond de rijkswateren gerealiseerd, die variëren van de aanleg van natuurvriendelijke oevers tot het graven van nevengeulen en vispassages. De resterende tijd tot 22 december 2027 is echter kort gezien het aantal maatregelen dat nog uitgevoerd moet worden. De plannen van de projecten en de haalbaarheid van het KRW-uitvoeringsprogramma RWS staat daarbij onder druk. Dit komt mede door significante exogene risico's, zoals bijvoorbeeld juridische procedures rond grondverwerving en het tijdig verkrijgen van vergunningen. Daarnaast is er een forse budgettaire spanning. Er blijft hierdoor een reële kans bestaan dat niet alle maatregelen in de rijkswateren voor eind 2027 zijn gerealiseerd ondanks de beoogde beheersingsmaatregelen.

KRW-uitvoeringsprogramma RWS

Het KRW-uitvoeringsprogramma van RWS bestaat uit 567 maatregelen waarvan er nog 146 maatregelen (die zijn opgenomen in de Stroomgebiedbeheerplannen 2021–2027) eind 2027 gerealiseerd moeten worden. In de Jaarrapportage KRW (bijlage bij de Staat van Ons Water) wordt u

¹ Kamerstuk 27 625, nr. 693

² Kamerstuk 27 625, nr. 672

jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de maatregelen. Het landelijk beeld wordt ook gerapporteerd via het Dashboard KRW.

Budgettaire spanning

Op 25 januari 2024 is de Kamer geïnformeerd over de gesignaleerde risico's met betrekking tot de uitvoering, hierbij zijn ook de externe onderzoeken gedeeld³. Door middel van steekproeven is in het derde kwartaal 2023 door Horvat & Partners de betrouwbaarheid van financiële kosteninschattingen en de planning van meerdere projecten beoordeeld. De gehele resterende opgave in het KRW-uitvoeringsprogramma RWS is nu getoetst en geactualiseerd. Hierbij zijn de aanbevelingen uit de rapporten van Horvat verwerkt. De gesignaleerde budgettaire spanning is daarbij opgelopen tot circa € 420 mln. tot € 500 mln. Om het programma financieel beheersbaar te houden moet er stevig worden bijgestuurd.

De gesignaleerde kostenstijging kent verschillende oorzaken. De veranderde omstandigheden zoals meer benodigd grondverzet, stijgende bouwkosten en grondverwerving hebben een groter kostenverhogend effect dan eerder ingeschat. Ook heeft het KRW-uitvoeringsprogramma RWS zich steeds gericht op maximaal ecologisch doelbereik en het stimuleren van samenwerking tussen betrokken partijen in de gebieden waar de KRW-maatregelen worden uitgevoerd en was de projectbeheersing (tijd, geld, risico's en scope) onvoldoende geborgd.

Bijsturing

RWS werkt nu met een alles-op-alles aanpak en doet het maximale om het tekort zo ver mogelijk terug te dringen door aanpassingen in de scope en de uitvoering. Allereerst beoordeelt RWS kritisch of er alternatieve mogelijkheden zijn voor dure en minder kosteneffectieve maatregelen. Verder ontwikkelt RWS een grondstrategie om efficiënter met lokaal en circulair (licht) vervuilde grondstromen om te gaan en zo de transportkosten te verminderen. Tevens werkt RWS aan een gebundelde aanbesteding van projecten en is de markt actief benaderd om zich voor te bereiden op de komende aanbestedingen. Ten slotte onderzoekt RWS de mogelijkheden voor subsidiëring rond emissieloos werken daar waar het nodig is.

Het dit voorjaar volledig financieren van de gesignaleerde budgetspanning zou grote gevolgen hebben voor de andere belangrijke opgaven die vanuit het Deltafonds worden gefinancierd. Daarom wordt in 2025 verder onderzocht hoe de budgetspanning en de andere risico's verkleind kunnen worden. Er wordt gewerkt via een stapsgewijze aanpak. Het zal echter niet mogelijk zijn om de volledige budgetspanning met versoberingen op te lossen. In de voorbereiding op de nu lopende en volgende begrotingsronde wordt overwogen in hoeverre het aanvullend nodig is en mogelijk is de financiering van het KRW Uitvoeringsprogramma te verhogen. De Kamer wordt hierover via de reguliere begrotingslijnen geïnformeerd.

Ongeacht deze stapsgewijze aanpak is de druk op de planning groot, onder meer vanwege de hierboven reeds genoemde exogene risico's. Daarmee is het onzeker of alle maatregelen in de rijkswateren gerealiseerd worden voor eind 2027 en daarmee de KRW-doelen.

³ Kamerstuk 27 625, nr. 663

Tot slot

Zoals aangegeven is het belang van de doelen uit de KRW onverminderd en ook met deze uitdagingen blijft de inzet gericht op een maximale realisatie ervan.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
B. Madlener